

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος.

Φοιτητής: Ανωμεριανάκης Αναστάσιος

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Πιστικού Βικτωρία

Φεβρουάριος, 2026

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος.

Διπλωματική Εργασία η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Δημόσια Διοίκηση στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος

Φοιτητής: Ανωμεριανάκης Αναστάσιος

Εξεταστική επιτροπή: Πιστικού Βικτωρία

Παπάζογλου Μάνος

Ψυχάλης Μάριος

Φεβρουάριος, 2026

Πνευματικά δικαιώματα Copyright @ Ανωμεριανάκης Αναστάσιος 2026. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved. Η έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας από το Πανεπιστήμιο Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ:

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	10
ABSTRACT.....	12
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ..	16
1.1. Η έννοια του Διακυβερνητισμού στην Ε.Ε.....	16
1.2. Περιορισμοί και εναλλακτικές θεωρητικές προσεγγίσεις.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	20
2.1 Ο Διακυβερνητικός χαρακτήρας των κεντρικών οργάνων της Ε.Ε.....	20
2.1.1 Επιτροπή και Διακυβερνητισμός.....	20
2.1.2 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Διακυβερνητισμός	22
2.1.3 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και Διακυβερνητισμός.....	24
2.1.4 Συμβούλιο Υπουργών και Διακυβερνητισμός.....	25
2.2 Το Δημοκρατικό Έλλειμμα των κεντρικών οργάνων της Ε.Ε.....	27
2.2.1 Επιτροπή και Δημοκρατικό Έλλειμμα.....	27
2.2.2 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Δημοκρατικό Έλλειμμα.....	28
2.2.3 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και Δημοκρατικό Έλλειμμα.....	29
2.2.4 Συμβούλιο Υπουργών και Δημοκρατικό Έλλειμμα.....	30
2.3 Η συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στην αύξηση της αποτελεσματικότητας και βιωσιμότητας της διακυβέρνησης στην Ε.Ε.....	32
2.3.1 Η Ψηφιακή Ταυτότητα eID και ο Κανονισμός eIDAS.....	33
2.3.2 Η Ψηφιακή Πύλη SDG.....	35
2.3.3 Το Σύστημα Πληροφόρησης Εσωτερικής Αγοράς (IMI).....	37
2.3.4 Τεχνητή Νοημοσύνη και Διακυβέρνηση στην Ε.Ε.....	37
2.4 Η συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ε.Ε.....	39
2.4.1 HAVE YOUR SAY (Πείτε Την Άποψη Σας).....	39

2.4.2 Πλατφόρμα Συμμέτοχης των Πολίτων.....	40
2.4.3 Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολίτων (ΕΠΠ).....	41
2.4.4 Ηλεκτρονικός Συμμετοχικός Προϋπολογισμός.....	42
2.4.5 Διαδικτυακή Πύλη Αναφορών.....	43
2.4.6 Τεχνητή Νοημοσύνη και Δημοκρατικό Έλλειμμα.....	44
2.5 Παράγοντες που επηρεάζουν την χρήση ψηφιακών τεχνολογιών.....	45
2.5.1 Η εκπαίδευση.....	45
2.5.2 Οι ψηφιακές δεξιότητες.....	46
2.5.3 Η ηλικία.....	46
2.5.4 Η εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς.....	47
2.5.5 Η ποιότητα των παρεχόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών.....	48
2.6 Τρόποι βελτίωσης της ηλεκτρονικής συμμετοχής των πολιτών για την αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος.....	49
2.6.1 Βελτίωση των υφιστάμενων μηχανισμών συμμετοχής.....	49
2.6.2 Ενοποίηση των ψηφιακών εργαλείων.....	49
2.6.3 Ενίσχυση της κουλτούρας για την ψηφιακή παιδεία.....	50
2.7 Κριτική επισκόπηση της βιβλιογραφίας.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	54
3.1 Μεθοδολογία της έρευνας.....	54
3.2 Αναλυτικό πλαίσιο.....	56
3.2.1 Η έννοια του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ε.Ε.....	56
3.2.2 Η έννοια των ψηφιακών τεχνολογιών στα πλαίσια της Ε.Ε.....	57
3.2.3 Μεταβλητές και σχέσεις.....	58
3.2.4 Δείκτες ανάλυσης.....	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	62
4.1 Περιγραφική στατιστική ανάλυση αποτελεσμάτων.....	63

4.2 Συσχετιστική ανάλυση μεταξύ μεταβλητών (Pearson r).....	74
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	

των κρατών – μελών σε ένα ολοκληρωμένο ψηφιακό περιβάλλον (Misuraca & Van Noordt, 2020).

Ο δεύτερος πυλώνας, η ηλεκτρονική συμμετοχή, στηρίζεται στη χρήση ψηφιακών εργαλείων που ενισχύουν την ενεργό εμπλοκή των πολιτών στη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών. Τα εργαλεία αυτά συμβάλλουν στην αύξηση της δημοκρατικής νομιμοποίησης, της διαφάνειας και της λογοδοσίας, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς και περιορίζοντας το αίσθημα δημοκρατικού ελλείμματος (Le Blanc, 2020; Nielsen et al, 2020).

3.2.3 Μεταβλητές και σχέσεις.

Οι μεταβλητές που περιλαμβάνονται στην παρούσα έρευνα διακρίνονται σε ανεξάρτητες, μεσολαβητικές, εξαρτημένες, και διερευνητικές μεταβλητές.

Ανεξάρτητες Μεταβλητές:

Οι ανεξάρτητες μεταβλητές περιλαμβάνουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ηλεκτρονικής συμμετοχής, και τεχνητής νοημοσύνης. Οι μεταβλητές αυτές είναι η ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, οι ψηφιακές δεξιότητες, η εμπιστοσύνη στους θεσμούς, και η ποιότητα των ψηφιακών υπηρεσιών.

Μεσολαβητικές Μεταβλητές:

Οι μεσολαβητικές περιλαμβάνουν, τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής, και τη χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης, που επηρεάζονται από τους ανωτέρω παράγοντες.

Εξαρτημένες Μεταβλητές:

Οι εξαρτημένες μεταβλητές περιλαμβάνουν, τη βελτίωση της διακυβέρνησης μέσω των ψηφιακών τεχνολογιών, και την αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος της Ε.Ε. μέσω των ψηφιακών τεχνολογιών.

Διερευνητικές Μεταβλητές:

Τέλος, οι διερευνητικές μεταβλητές περιλαμβάνουν, την ενημέρωση των πολιτών για τις διαθέσιμες ψηφιακές πλατφόρμες συμμετοχής, τη βελτίωση της ποιότητας και ευχρηστίας στις ψηφιακές πλατφόρμες συμμετοχής, και την ενίσχυση της κουλτούρας ψηφιακής παιδείας.

Επίσης, στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας εξετάζονται οι σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών, προκειμένου να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα. Οι ανεξάρτητες μεταβλητές επηρεάζουν τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ηλεκτρονικής συμμετοχής και τεχνητής νοημοσύνης, οι οποίες ως μεσολαβητικές μεταβλητές επιδρούν στις εξαρτημένες μεταβλητές. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται μια αλυσίδα σχέσεων, όπου οι ανεξάρτητες μεταβλητές ασκούν έμμεσα επίδραση στις εξαρτημένες μέσω των μεσολαβητικών. Οι διερευνητικές μεταβλητές ενισχύουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών, επιδρώντας θετικά στις σχέσεις ανεξάρτητων και εξαρτημένων μεταβλητών.

3.2.4 Δείκτες ανάλυσης

Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν 15 δείκτες ποσοτικών μετρήσεων, η χρήση των οποίων τεκμηριώνεται από την βιβλιογραφία. Ειδικότερα:

Δείκτες μεσολαβητικών μεταβλητών:

Χρησιμοποιήθηκαν 5 δείκτες μεσολαβητικών μεταβλητών που αποτυπώνουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών σε σχέση με τους παράγοντες που την επηρεάζουν:

- 1) Η συχνότητα χρήσης ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε σχέση με την ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης και τις ψηφιακές δεξιότητες (Rodríguez-Hevía et al, 2020; Pérez-Morote et al, 2020; Horobeţ et al, 2023;).
- 2) Η συχνότητα χρήσης ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής σε σχέση με την ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης και τις ψηφιακές δεξιότητες (Horobeţ et al, 2023; Perez-Morote et al, 2020).
- 3) Η συχνότητα χρήσης εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης σε σχέση με την ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης και τις ψηφιακές δεξιότητες (Misuraca & Van Noordt. 2020; Gov.gr, n.d.).
- 4) Η αντίληψη των πολιτών για το αν η εμπιστοσύνη στους θεσμούς ενισχύει τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών (Perez-Morote et al, 2020).

- 5) Η αντίληψη των πολιτών για το αν η ποιότητα και ευχρηστία των ψηφιακών πλατφορμών ενισχύει τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών (Pérez-Morote et al, 2020).

Δείκτες εξαρτημένων μεταβλητών:

Χρησιμοποιήθηκαν 4 δείκτες εξαρτημένων μεταβλητών που μετρούν τη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με τις μεσολαβητικές μεταβλητές (χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης):

- 1) Η παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών και η μείωση της γραφειοκρατίας, μέσω της χρήσης εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Campmas et al, 2022).
- 2) Η προώθηση της ισότητας και η παροχή ίσων ευκαιριών, μέσω της χρήσης εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Rinne, 2019).
- 3) Η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης, μέσω της χρήσης εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Tsap, 2022).
- 4) Η μείωση της γραφειοκρατίας και η απλοποίηση των διαδικασιών στο δημόσιο, μέσω της χρήσης εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης (Misuraca & Van Noordt, 2020; Gov.gr, n.d.).

Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκαν 3 δείκτες εξαρτημένων μεταβλητών που μετρούν τον βαθμό ενίσχυσης του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με τις μεσολαβητικές μεταβλητές (χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής και χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης).

- 1) Η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών, μέσω της χρήσης εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής (Aichholzer & Rose, 2020)
- 2) Η ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων, μέσω της χρήσης εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής (Aichholzer & Rose, 2020).
- 3) Η ενίσχυση της διαφάνειας και της νομιμότητας στην διαδικασία λήψης των αποφάσεων, μέσω της χρήσης εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης (Starke & Lünich, 2020).

Δείκτες διερευνητικών μεταβλητών

Τέλος, χρησιμοποιήθηκαν 3 δείκτες διερευνητικών μεταβλητών που μετρούν τον τρόπο βελτίωσης της ηλεκτρονικής συμμετοχής στη διακυβέρνηση της Ένωσης για την ενδυνάμωση του δημοκρατικού της χαρακτήρα:

- 1) Η ενημέρωση των πολιτών για τις διαθέσιμες ψηφιακές πλατφόρμες συμμετοχής (Nielsen et al, 2020).
- 2) Η βελτίωση της ποιότητας και ευχρηστίας στις ψηφιακές πλατφόρμες συμμετοχής (Nielsen et al, 2020).
- 3) Η ενίσχυση της ψηφιακής παιδείας και κουλτούρας (Nielsen et al, 2020).

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου ήταν να παρουσιαστεί η μεθοδολογία της έρευνας και να καθοριστεί το αναλυτικό πλαίσιο που επιτρέπει την εμπειρική διερεύνηση της συμβολής των ψηφιακών τεχνολογιών στη διακυβέρνηση και τον δημοκρατικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διερεύνηση αυτή έγινε μέσα από την ανάδειξη συγκεκριμένων μεταβλητών και τη σχέση μεταξύ τους. Στο πλαίσιο αυτό οι προσδιοριστικοί παράγοντες, οι οποίοι αποτελούνται από τις ανεξάρτητες, μεσολαβητικές, εξαρτημένες και διερευνητικές μεταβλητές, επιλέχτηκαν με βάση το θεωρητικό υπόβαθρο και την βιβλιογραφία. Παράλληλα, η επιλογή τους έγινε προκειμένου να γίνει κατανοητή η αλληλεπίδρασή τους στην προσπάθεια διερεύνησης των ερευνητικών ερωτημάτων που αποτελούν την βάση της συγκεκριμένης έρευνας. Ειδικότερα, οι ανεξάρτητες μεταβλητές αποτυπώνουν τα χαρακτηριστικά των πολιτών που διαμορφώνουν την συχνότητα χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών. Οι μεσολαβητικές μεταβλητές καταγράφουν την πραγματική χρήση των ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ηλεκτρονικής συμμετοχής και τεχνητής νοημοσύνης. Η επιλογή των εξαρτημένων μεταβλητών έγινε προκειμένου να αποτυπωθεί ο αντίκτυπος της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών στη βελτίωση της διακυβέρνησης και του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, η επιλογή των διερευνητικών μεταβλητών έγινε προκειμένου να αναζητηθούν τρόποι βελτίωσης που μπορούν να ενισχύσουν περαιτέρω την συμμετοχή των πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι η εφαρμογή της μεθοδολογίας και του αναλυτικού πλαισίου, μέσα από την ανάλυση των αποτελεσμάτων των απαντήσεων του ερωτηματολογίου που εστάλη. Το δείγμα της έρευνας ανήλθε στους 91 συμμετέχοντες και αποτελείται από Έλληνες πολίτες, ενώ για την ανάλυση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα jamoní.

Κατά την αρχική ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας, διενεργήθηκε έλεγχος αξιοπιστίας των απαντήσεων του ερωτηματολογίου με τη χρήση του δείκτη Cronbach's Alpha. Οι εξαρτημένες μεταβλητές της έρευνας (βελτίωση της διακυβέρνησης και ενίσχυση του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ε.Ε.) μετατράπηκαν σε επιμέρους επιχειρησιακές μεταβλητές, οι οποίες αποτυπώνουν τις αντιλήψεις των πολιτών για τη συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών. Η αξιοπιστία των επιχειρησιακών μεταβλητών εξετάστηκε με τον δείκτη Cronbach's alpha και παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα με τιμές πάνω από 0,7 γεγονός που καταδεικνύει υψηλό βαθμό αξιοπιστίας των μετρήσεων. Οι παραπάνω τιμές δείχνουν ότι οι επιχειρησιακές μεταβλητές παρουσιάζουν καλή έως εξαιρετική εσωτερική συνοχή και αξιοπιστία, επιβεβαιώνοντας ότι οι ερωτήσεις που τις συνθέτουν μπορούν να χρησιμοποιηθούν με ασφάλεια για την ανάλυση των σχέσεων των μεταβλητών.

Πίνακας 1. Έλεγχος αξιοπιστίας επιχειρησιακών μεταβλητών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	Cronbach's a
Αντιλαμβανόμενη συμβολή των ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ε.Ε.	0,902
Αντιλαμβανόμενη συμβολή των ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής στην ενίσχυση του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ε.Ε.	0,889
Αντιλαμβανόμενη συμβολή των εφαρμογών Τεχνητής Νοημοσύνης, στη βελτίωση της διακυβέρνησης και στην ενίσχυση του δημοκρατικού χαρακτήρα της Ε.Ε.	0,795

4.1 Περιγραφική στατιστική ανάλυση αποτελεσμάτων

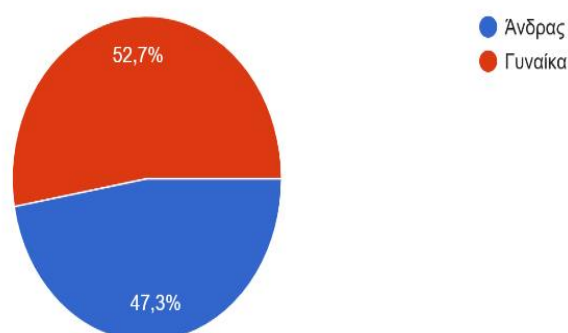
1) Περιγραφική στατιστική ανάλυση δημογραφικών στοιχείων

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν συνολικά 91 Έλληνες πολίτες, από τους οποίους το 52,7 % ήταν γυναίκες και το υπόλοιπο 47,3% άνδρες. Η κατανομή αυτή δείχνει μια σχετικά καλή ισορροπία στην αντιπροσώπευση των δυο φύλων στην έρευνα, με τις γυναίκες να παρουσιάζουν ένα ελαφρύ προβάδισμα αριθμητικά. Σχετικά με την ηλικία, υπάρχει αντιπροσωπευτικό δείγμα όλων των ηλικιακών ομάδων. Στους παρακάτω πίνακες και γραφήματα απεικονίζονται αναλυτικά τα ποσοστά κατανομής.

Πίνακας 2.			
Συχνότητα για το φύλο			
	Συχνότητα	Ποσοστό %	
Άνδρας	43	47.3%	
Γυναίκα	48	52.7%	

1. Επιλέξτε το φύλο σας:

91 απαντήσεις

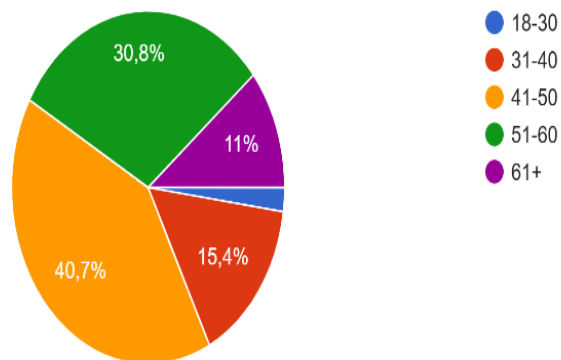

Γράφημα 1. Φύλο δείγματος

Πίνακας 3.			
Συχνότητα για την ηλικία			
	Συχνότητα	Ποσοστό %	
18-30	2	2.2%	
31-40	14	15.4%	
41-50	37	40.7%	
51-60	28	30.8%	
61+	10	11.0%	

2. Επιλέξτε την ηλικιακή σας ομάδα:

91 απαντήσεις

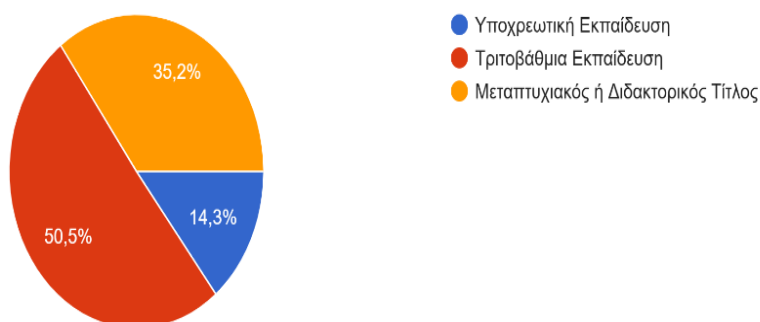
Γράφημα 2. Ηλικιακή κατανομή δείγματος

Σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων το 14,3 % είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης, το 50,5 % είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τέλος, το 35,2 % των συμμετεχόντων κατέχει μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο. Ακολουθεί πίνακας και γράφημα που απεικονίζουν τα παραπάνω ποσοστά.

Πίνακας 4.			
Συχνότητα για το επίπεδο εκπαίδευσης			
	Συχνότητα	Ποσοστό %	
Υποχρεωτική Εκπαίδευση	13	14.3%	
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	46	50.5%	
Μεταπτυχιακός ή Διδακτορικός Τίτλος	32	35.2%	

3. Επιλέξτε το επίπεδο εκπαίδευσής σας:

91 απαντήσεις

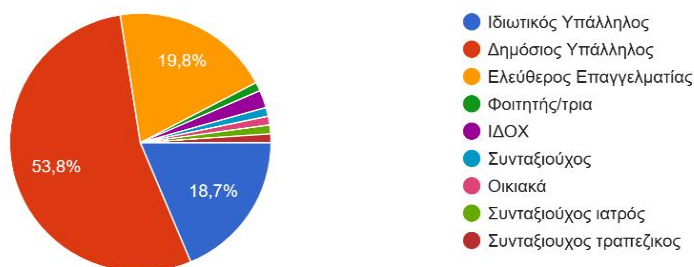
Γράφημα 3. Επίπεδο εκπαίδευσης συμμετεχόντων

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανάλυση σχετικά με την επαγγελματική ιδιότητα / απασχόληση. Από το σύνολο του δείγματος το 53,8 % αποτελείται από δημόσιους υπαλλήλους, οι οποίοι έρχονται σε άμεση επαφή με ψηφιακές διοικητικές υπηρεσίες, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό κατανέμεται στις υπόλοιπες κατηγορίες, αντιπροσωπεύοντας ένα ικανό δείγμα για την διερεύνηση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Ακολουθεί πίνακας και γράφημα που απεικονίζουν τα σχετικά ποσοστά συχνότητας για την επαγγελματική ιδιότητα / απασχόληση.

Πίνακας 5.			
Συχνότητα για την επαγγελματική ιδιότητα / απασχόληση			
	Συχνότητα	Ποσοστό %	
Ιδιωτικός Υπάλληλος	17	18.7%	
Δημόσιος Υπάλληλος	49	53.8%	
Ελεύθερος Επαγγελματίας	18	19.8%	
Φοιτητής / τρια	1	1.1%	
Συνταξιούχος	3	3.3%	
ΙΔΟΧ	2	2.2%	
Οικιακά	1	1.1%	

4. Επιλέξτε την επαγγελματική σας ιδιότητα / απασχόληση:

91 απαντήσεις

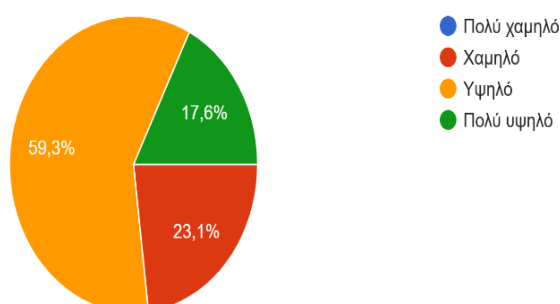

Γράφημα 4. Επαγγελματική ιδιότητα / απασχόληση συμμετεχόντων

Τελευταίος δημογραφικός παράγοντας ανάλυσης στην περιγραφή αποτελεί το επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων. Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα και γράφημα παρατηρούμε ότι από το συνολικό δείγμα το 23,1 % των συμμετεχόντων διαθέτει χαμηλό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων, το 59,3 % διαθέτει υψηλό επίπεδο, ενώ το υπόλοιπο 17,6 % των συμμετεχόντων πολύ υψηλό επίπεδο. Το εύρημα αυτό δείχνει ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων διαθέτει υψηλό έως πολύ υψηλό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων. Παράλληλα υπάρχει ένα ικανό δείγμα συμμετεχόντων που διαθέτει χαμηλό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων, γεγονός που επιτρέπει την διερεύνηση διαφοροποιήσεων.

Πίνακας 6.			
Συχνότητα για το επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων			
	Συχνότητα	Ποσοστό %	
Χαμηλό	21	23.1%	
Υψηλό	54	59.3%	
Πολύ υψηλό	16	17.6%	

5. Ποιο είναι το επίπεδο των ψηφιακών σας δεξιοτήτων;
91 απαντήσεις

Γράφημα 5. Επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων συμμετεχόντων

2) Περιγραφική στατιστική ανάλυση συχνότητας χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η περιγραφική στατιστική ανάλυση της συχνότητας χρήσης εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ηλεκτρονικής συμμετοχής και εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα Likert από 1 «Καθόλου» έως 5 «Πάρα πολύ». Η συχνότητα χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών από τους συμμετέχοντες, παρουσιάζεται αναλυτικά στον πίνακα 7.

Πίνακας 7.			
Συχνότητα χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών:			
	<i>1) Ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης</i>	<i>2) Ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής</i>	<i>3) Εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης</i>
M. O.	3,70	2,08	2,37
T. A.	1,11	1,28	1,31

Συμπερασματικά, οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν τα ψηφιακά εργαλεία ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με μέσο όρο των απαντήσεων (M. O.=3,70), υποδηλώνοντας μέτρια έως πολύ συχνή χρήση, και με τυπική απόκλιση (T. A.=1,11), που δείχνει σχετικά μέτρια διασπορά των απαντήσεων. Αντίθετα, χρησιμοποιούν τα εργαλεία ηλεκτρονικής συμμετοχής και τις εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης με μέσο όρο των απαντήσεων (M. O.=2,08) και (M. O.=2,37) αντίστοιχα, υποδηλώνοντας λίγη έως μέτρια χρήση, και με τυπική απόκλιση (T. A.=1,28) και (T. A.=1,31) αντίστοιχα, που δείχνει αυξημένη διασπορά των απαντήσεων.

3) Περιγραφική στατιστική ανάλυση αντίληψης συμβολής ψηφιακών τεχνολογιών.

Στη συνέχεια πραγματοποιείται ανάλυση της αντίληψης των πολιτών σχετικά με τη συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στη βελτίωση της διακυβέρνησης και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ε.Ε.. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα από 1 «Διαφωνώ απόλυτα» έως 5 «Συμφωνώ απόλυτα».

- Αντίληψη συμβολής ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Σχετικά με την αντίληψη των πολιτών για τη συμβολή των ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πραγματοποιήθηκε ανάλυση τριών κύριων διαστάσεων, όπως παρατηρούμε αναλυτικά στον πίνακα 10. Ειδικότερα, εξετάζεται η συμβολή τους: 1) στην μείωση της γραφειοκρατίας, 2) στην ενίσχυση της δικαιοσύνης, και 3) στην ενίσχυση της οικονομίας.

Πίνακας 10.			
Αντίληψη των πολιτών για τη συμβολή των ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης:			
	<i>1) Στη μείωση της γραφειοκρατίας</i>	<i>2) Στην ενίσχυση της δικαιοσύνης</i>	<i>3) Στην ενίσχυση της οικονομίας</i>
M. O.	4,08	3,70	3,74
T. A.	1,15	1,18	1,19

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα συμπεραίνουμε ότι οι πολίτες αντιλαμβάνονται θετικά τη συμβολή των ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και στις τρεις διαστάσεις. Ιδιαίτερα θετική αντίληψη έχουν για τη συμβολή στη μείωση της γραφειοκρατίας, με μέσο όρο απαντήσεων (M. O.=4,08). Επίσης, η τυπική απόκλιση

(T. A.=1,15), (T. A.=1,18), και (T. A.=1,19) και στις τρεις διαστάσεις αντίστοιχα, υποδηλώνουν μέτρια έως αυξημένη διασπορά των απαντήσεων.

- Αντίληψη συμβολής ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής.

Σχετικά με την αντίληψη των πολιτών για τη συμβολή των ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ε.Ε. πραγματοποιείται ανάλυση δυο κύριων διαστάσεων, όπως παρατηρούμε αναλυτικά στον πίνακα 11. Ειδικότερα, εξετάζεται η συμβολή τους: 1) στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών, και 2) στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

<i>Πίνακας 11.</i>		
<i>Αντίληψη των πολιτών για τη συμβολή των ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής:</i>		
	<i>1) Στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών</i>	<i>2) Στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας</i>
<i>M. O.</i>	3,48	3,57
<i>T. A.</i>	1,09	1,06

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης καταδεικνύουν ότι οι πολίτες αντιλαμβάνονται θετικά τη συμβολή των ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής και στις δυο διαστάσεις για την αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο μέσος όρος των απαντήσεων (M. O.=3,57) για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας δείχνει ότι υπερτερεί με μικρή διαφορά σε σύγκριση με τον μέσο όρο (M. O.=3,48) για την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών. Επιπλέον, η τυπική απόκλιση (T. A. = 1,09) και (T. A. = 1,06), στις δυο διαστάσεις αντίστοιχα, υποδηλώνουν μέτρια διασπορά στις απαντήσεις.

- Αντίληψη συμβολής εφαρμογών Τεχνητής Νοημοσύνης

Σχετικά με την αντίληψη των πολιτών για τη συμβολή των εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης στη βελτίωση της διακυβέρνησης και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πραγματοποιείται ανάλυση δυο κύριων διαστάσεων, όπως παρατηρούμε αναλυτικά στον πίνακα 12. Ειδικότερα, εξετάζεται η συμβολή τους: 1) στην μείωση της γραφειοκρατίας, και 2) στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

Πίνακας 12.		
Αντίληψη των πολιτών για τη συμβολή των εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης:		
	<i>1) Στη μείωση της γραφειοκρατίας</i>	<i>2) Στην ενίσχυση της διαφάνειας και της νομιμότητας.</i>
M. O.	3,70	3,45
T. A.	0,960	1,04

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων συμπεραίνουμε ότι οι πολίτες αντιλαμβάνονται θετικά τη συμβολή των εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης και στις δυο διαστάσεις για τη βελτίωση της διακυβέρνησης και την αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο μέσος όρος των απαντήσεων (M. O.=3,70) για τη μείωση της γραφειοκρατίας υπερτερεί σε σύγκριση με το μέσο όρο (M. O.=3.45) για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Επιπλέον, η τυπική απόκλιση (T. A. = 0,960) για τη μείωση της γραφειοκρατίας δείχνει μικρή διασπορά στις απαντήσεις, γεγονός που καταδεικνύει μεγαλύτερη σύγκλιση των απόψεων. Αντίθετα, για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας η τυπική απόκλιση (T. A.=1,04) δείχνει μέτρια διασπορά.

4) Περιγραφική στατιστική ανάλυση αντίληψης για τους παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών.

Στη συνέχεια πραγματοποιείται ανάλυση της αντίληψης των πολιτών σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών. Η έρευνα επικεντρώνεται σε δυο βασικούς παράγοντες, όπως παρατηρούμε αναλυτικά στον πίνακα 13. Ειδικότερα, αναλύονται ως παράγοντες επίδρασης: 1) το αυξημένο επίπεδο εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς, και 2) η παροχή ποιοτικών ψηφιακών υπηρεσιών. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα από 1 «Διαφωνώ απόλυτα» έως 5 «Συμφωνώ απόλυτα».

<i>Πίνακας 13.</i>		
<i>Αντίληψη των πολιτών για τους παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών:</i>		
	<i>1) Το αυξημένο επίπεδο εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς</i>	<i>2) Την παροχή ποιοτικών ψηφιακών υπηρεσιών</i>
<i>M. O.</i>	3,19	3,70
<i>T. A.</i>	0,999	0,949

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα της ανάλυσης καταδεικνύουν την θετική επίδραση των παραγόντων αυτών στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών. Ωστόσο, η παροχή ποιοτικών ψηφιακών υπηρεσιών θεωρείται από τους πολίτες ότι έχει μεγαλύτερη επίδραση με μέσο όρο απαντήσεων (M. O. = 3,70), σε σύγκριση με το επίπεδο εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς με μέσο όρο απαντήσεων (M. O. = 3,19). Ταυτόχρονα, η τυπική απόκλιση και στις δυο περιπτώσεις δείχνει μικρή διασπορά στις απαντήσεις υποδηλώνοντας σύγκλιση των απόψεων, ιδιαίτερα για την παροχή ποιοτικών ψηφιακών υπηρεσιών με (T. A.=0,949).

- 5) Περιγραφική στατιστική ανάλυση αντίληψης για τους τρόπους βελτίωσης της ηλεκτρονικής συμμετοχής των πολιτών στη διακυβέρνηση της Ε.Ε. για την ενδυνάμωση του δημοκρατικού της χαρακτήρα.

Τέλος, πραγματοποιήθηκε ανάλυση της αντίληψης των πολιτών σχετικά με τους τρόπους βελτίωσης της συμμετοχής των πολιτών στη διακυβέρνηση της Ε.Ε., για την ενδυνάμωση του δημοκρατικού της χαρακτήρα. Η έρευνα επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς τρόπους βελτίωσης, όπως παρατηρούμε στον πίνακα 14. Ειδικότερα, οι τρόποι βελτίωσης που αναλύονται είναι: 1) η ενημέρωση των πολιτών για τις διαθέσιμες ψηφιακές πλατφόρμες συμμετοχής, 2) η βελτίωση και αναβάθμιση των υπάρχουσών ψηφιακών πλατφόρμων συμμετοχής, και 3) η ενίσχυση της κουλτούρας ψηφιακής παιδείας. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε πενταβάθμια κλίμακα από 1 «Καθόλου» έως 5 «Πάρα πολύ».

Πίνακας 14.			
Αντίληψη των πολιτών για τους τρόπους βελτίωσης της ηλεκτρονικής συμμετοχής των πολιτών στη διακυβέρνηση της Ε.Ε., για την ενδυνάμωση του δημοκρατικού της χαρακτήρα:			
	<i>1) Η ενημέρωση των πολιτών για τις διαθέσιμες ψηφιακές πλατφόρμες συμμετοχής</i>	<i>2) Η βελτίωση και αναβάθμιση των υπάρχουσών ψηφιακών πλατφόρμων συμμετοχής</i>	<i>3) Η ενίσχυση της κουλτούρας ψηφιακής παιδείας</i>
M. O	3.53	3.64	3.77
T. A	0.981	1.04	0.970

Συμπερασματικά, παρατηρούμε ότι και οι τρεις τρόποι που αναλύθηκαν, θεωρούνται από τους πολίτες ότι θα βελτιώσουν την ηλεκτρονική συμμετοχή των πολιτών. Η ενίσχυση της κουλτούρας ψηφιακής παιδείας ξεχωρίζει από τους πολίτες, με μέσο όρο των απαντήσεων (M. O.=3,77) υποδηλώνοντας ότι θα αυξήσει την συμμετοχή των πολιτών από μέτρια έως πολύ. Επίσης, η τυπική απόκλιση και στις τρεις περιπτώσεις δείχνει μικρή έως μέτρια διασπορά των απαντήσεων. Ωστόσο, η ενίσχυση της

ψηφιακής κουλτούρας παρουσιάζει μικρότερη διασπορά από τις υπόλοιπες με τυπική απόκλιση (T. A.= 0,970), δείχνοντας μεγαλύτερη σύγκλιση των απόψεων.

4.2 Συσχετιστική ανάλυση μεταξύ μεταβλητών (Pearson r).

1) Συσχέτιση ανεξάρτητων και μεσολαβητικών μεταβλητών.

Για τη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των ανεξάρτητων και μεσολαβητικών μεταβλητών χρησιμοποιήθηκε ο παραμετρικός συντελεστής γραμμικής συσχέτισης Pearson (r). Η επιλογή του Pearson κρίθηκε κατάλληλη, καθώς το μέγεθος τους δείγματος (91 πολιτών) είναι επαρκές και οι μεταβλητές προέρχονται από πενταβάθμιες κλίμακες Likert. Στο πλαίσιο αυτό, προκειμένου να εξεταστούν οι σχέσεις μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών και των μεσολαβητικών μεταβλητών, καταρτίστηκε ο ακόλουθος πίνακας συνάφειας, στον οποίο παρουσιάζονται οι συντελεστές συσχέτισης Pearson (r).

Πίνακας 15. Συσχέτιση Ανεξάρτητων και Μεσολαβητικών Μεταβλητών

	Ηλικία	Επίπεδο εκπαίδευσης	Ψηφιακές δεξιότητες	Εμπιστοσύνη στους θεσμούς	Ποιότητα ψηφιακών υπηρεσιών
Χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	-0.192	0.395***	0.619***	0.101	0.485***
Χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής	-0.058	0.059	0.196	-0.029	0.157
Χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης	-0.227*	0.276**	0.398***	0.065	0.261*

Σημείωση: *p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Η συσχετιστική ανάλυση μεταξύ ανεξάρτητων και των μεσολαβητικών μεταβλητών ανέδειξε διαφοροποιήσεις ως προς την ένταση και τη στατιστική σημαντικότητα των μεταξύ τους σχέσεων. Ειδικότερα:

- Η ηλικία παρουσιάζει χαμηλή αρνητική συσχέτιση με τη χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ($r = - 0,192$) και τη χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης ($r = - 0,227$, $p < 0,05$), υποδηλώνοντας μεγαλύτερη χρήση από τους νεότερους πολίτες. Το $p < 0,05$ δείχνει ότι η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική σε στάθμη σημαντικότητας $p < 0,05$.
- Το επίπεδο εκπαίδευσης παρουσιάζει μέτρια θετική συσχέτιση με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ($r = 0,395$) και χαμηλή θετική συσχέτιση με τη χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης ($r = 0,276$, $p < 0,01$), υποδηλώνοντας μεγαλύτερη χρήση από τους πολίτες με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Το $p < 0,01$ δείχνει ότι η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική σε στάθμη σημαντικότητας ($p < 0,01$)
- Οι ψηφιακές δεξιότητες παρουσιάζουν υψηλή θετική συσχέτιση με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ($r = 0,619$, $p < 0,001$), χαμηλή θετική συσχέτιση με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής ($r = 0,196$), και μέτρια θετική συσχέτιση με τη χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης ($r = 0,398$, $p < 0,001$). Παράλληλα η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική σε στάθμη σημαντικότητας ($p < 0,001$).
- Η εμπιστοσύνη στους θεσμούς καταγράφει μικρή και μη στατιστικά σημαντική επίδραση στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών ($r = 0,029$ έως $r = 0,101$).
- Τέλος, η ποιότητα των ψηφιακών υπηρεσιών παρουσιάζει μέτρια θετική συσχέτιση με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ($r = 0,485$, $p < 0,001$). Χαμηλή θετική συσχέτιση με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής ($r = 0,157$), και χαμηλή έως μέτρια με τη χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης ($r = 0,261$, $p < 0,001$).

Συμπερασματικά, οι ψηφιακές δεξιότητες, η ποιότητα ψηφιακών υπηρεσιών και το επίπεδο εκπαίδευσης, εμφανίζουν μέτρια έως υψηλή θετική συσχέτιση με τη χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης. Επίσης, εμφανίζουν χαμηλή θετική συσχέτιση με τη χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής. Η εμπιστοσύνη στους θεσμούς εμφανίζεται με ασθενείς και μη στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις. Τέλος, η ηλικία σχετίζεται αρνητικά κυρίως με τη χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης, υποδηλώνοντας μεγαλύτερη χρήση από τους νεότερους πολίτες.

2) Συσχέτιση μεσολαβητικών και εξαρτημένων μεταβλητών.

Στη συνέχεια, η ανάλυση εστιάζει στις σχέσεις μεταξύ των μεσολαβητικών και των εξαρτημένων μεταβλητών. Για την ανάλυση καταρτίστηκε ο ακόλουθος πίνακας συνάφειας, στον οποίο παρουσιάζονται οι συντελεστές συσχέτισης Pearson (r). Στόχος είναι να διερευνηθεί ο βαθμός στον οποίο η χρήση των ψηφιακών εργαλείων και των εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης συνδέεται με τη βελτίωση της διακυβέρνησης και την αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πίνακας 16. Συσχέτιση Μεσολαβητικών και Εξαρτημένων Μεταβλητών

	Χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής	Χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης
Η μείωση της γραφειοκρατίας	0.437***		
Η ενίσχυση της δικαιοσύνης	0.416***		
Η ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης	0.377***		
Μέσος Δείκτης βελτίωσης της διακυβέρνησης	0.448***		
Η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών		0.085	
Η ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας		0.248*	
Μέσος Δείκτης αντιμετώπισης του δημοκρατικού ελλείμματος		0.174	
Η μείωση της γραφειοκρατίας			0.276**
Η ενίσχυση της διαφάνειας και της νομιμότητας			0.244*
Μέσος Δείκτης βελτίωσης της διακυβέρνησης και αντιμετώπισης του δημοκρατικού ελλείμματος			0.284**

Σημείωση: * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

Η ανάλυση των σχέσεων μεταξύ των μεσολαβητικών, και των εξαρτημένων μεταβλητών, καταδεικνύει ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Ειδικότερα, όσον αφορά τη χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, παρατηρούνται μέτριες θετικές συσχετίσεις με όλους τους δείκτες βελτίωσης της διακυβέρνησης. Πιο συγκεκριμένα, καταγράφεται θετική συσχέτιση με τη μείωση της γραφειοκρατίας ($r = 0,437$), την ενίσχυση της δικαιοσύνης ($r=0,416$), και την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης ($r=0,377$). Επίσης, ο μέσος δείκτης βελτίωσης της διακυβέρνησης μέσω των εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης επιβεβαιώνει την συνολική θετική αντίληψη των συμμετεχόντων παρουσιάζοντας ισχυρή θετική συσχέτιση ($r=0,448$, $p < 0,001$).

Παράλληλα, από τον πίνακα προκύπτει ότι η χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής, παρουσιάζει μικρότερες αλλά θετικές συσχετίσεις με τους δείκτες αντιμετώπισης του δημοκρατικού ελλείμματος. Η ισχυρότερη θετική συσχέτιση (μέτρια) εντοπίζεται στο δείκτη ενίσχυσης της διαφάνειας και λογοδοσίας ($r=0,248$, $p < 0,05$). Η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών παρουσιάζει πολύ μικρή (μηδενική) θετική συσχέτιση ($r=0,085$), ενώ ο μέσος δείκτης αντιμετώπισης του δημοκρατικού ελλείμματος ($r=0,174$), επιβεβαιώνει τη χαμηλή θετική συσχέτιση των μεταβλητών.

Τέλος, η χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης παρουσιάζει χαμηλές θετικές και στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις τόσο με τους δείκτες βελτίωσης της διακυβέρνησης όσο και με τους δείκτες αντιμετώπισης του δημοκρατικού ελλείμματος. Με βάση τον πίνακα παρατηρούμε ότι καταγράφεται χαμηλή θετική συσχέτιση με τη μείωση της γραφειοκρατίας ($r=0,276$, $p < 0,01$), που σχετίζεται με τη βελτίωση της διακυβέρνησης. Επίσης, χαμηλή θετική συσχέτιση παρουσιάζεται και με την ενίσχυση της διαφάνειας και της νομιμότητας στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων ($r=0,244$, $p < 0,05$), που σχετίζεται με την αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος. Παράλληλα, ο μέσος δείκτης βελτίωσης της διακυβέρνησης και αντιμετώπισης του δημοκρατικού ελλείμματος μέσω εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης παρουσιάζει χαμηλή θετική και στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($r=0,284$, $p < 0,01$). Το γεγονός αυτό καταδεικνύει μια συνολικά θετική αντίληψη σε μικρό βαθμό των συμμετεχόντων για τη συμβολή της τεχνητής νοημοσύνης στη βελτίωση της διακυβέρνησης και της αντιμετώπισης του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Συμπερασματικά, η ανάλυση των συσχετίσεων καταδεικνύει ότι η χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης συμβάλλει θετικά στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδιαίτερα μέσω της μείωσης της γραφειοκρατίας. Παράλληλα συμβάλλει μέσω της ενίσχυσης της δικαιοσύνης, και της ενίσχυσης της οικονομικής ανάπτυξης. Επίσης, η χρήση των εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής εμφανίζει μικρότερη αλλά θετική συμβολή στη αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος, κυρίως μέσω της ενίσχυσης της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Τέλος, η χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης συμβάλλει θετικά σε μικρό βαθμό όμως, τόσο στη βελτίωση της διακυβέρνησης μειώνοντας την γραφειοκρατία, όσο και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενισχύοντας τη διαφάνεια και τη νομιμότητα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνήσει τη συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος. Για την επίτευξη του στόχου αυτού απαντήθηκαν τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

- 1) Πώς συμβάλλουν οι ψηφιακές τεχνολογίες, όπως η ηλεκτρονική διακυβέρνηση και η τεχνητή νοημοσύνη, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας και βιωσιμότητας της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση;
- 2) Πώς συμβάλλουν οι ψηφιακές τεχνολογίες στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση;
- 3) Ποιοι είναι οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών από τους πολίτες και τους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης ;
- 4) Πώς μπορεί να βελτιωθεί η ηλεκτρονική συμμετοχή των πολιτών στην διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω ψηφιακών τεχνολογιών, ώστε να αντιμετωπιστεί το δημοκρατικό έλλειμμα;

Η αλματώδης τεχνολογική εξέλιξη αποτέλεσε καθοριστικό ρόλο για την εκ νέου ανάγκη εμπειρικής διερεύνησης της επίδρασης των ψηφιακών τεχνολογιών στην βελτίωση της διακυβέρνησης, και της αντιμετώπισης του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στόχος του πρώτου κεφαλαίου ήταν να παρουσιαστούν οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και να τεκμηριωθεί η επιλογή της πιο κατάλληλης για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων. Οι βασικότερες θεωρίες που εξετάστηκαν στην παρούσα εργασία είναι ο διακυβερνητισμός, ο νεολειτουργισμός και η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση. Συμπερασματικά προκύπτει ότι για την ανάλυση της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης κρίνεται καταλληλότερη η θεωρία του διακυβερνητισμού, επειδή αποτυπώνει με μεγαλύτερη ακρίβεια την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνδέεται άμεσα με το δημοκρατικό έλλειμμα.

Το δεύτερο κεφάλαιο είχε ως στόχο να αποτυπώσει τα μέχρι τώρα ερευνητικά αποτελέσματα για τη συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος. Επίσης, να τεκμηριώσει το θεωρητικό πλαίσιο, να εντοπιστούν πιθανά ερευνητικά κενά, και να θεμελιωθεί το κατάλληλο υπόβαθρο για τη σχεδίαση της εμπειρικής έρευνας που διεξήχθη. Συμπερασματικά, από τη βιβλιογραφία προκύπτει ότι η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης χαρακτηρίζεται από έντονα διακυβερνητικά στοιχεία τα οποία περιορίζουν τη δημοκρατική της νομιμοποίηση και ενισχύουν το φαινόμενο του δημοκρατικού ελλείμματος. Ωστόσο, ο ψηφιακός μετασχηματισμός με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης συμβάλλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διακυβέρνησης μειώνοντας τη γραφειοκρατία, εξαλείφοντας τις διακρίσεις, και ενισχύοντας την οικονομική ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, η χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής και εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης συμβάλλουν στη μείωση του δημοκρατικού ελλείμματος. Η συμβολή αυτή επιτυγχάνεται κυρίως με την ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών, την ενίσχυση της λογοδοσίας, της διαφάνειας και της νομιμότητας στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Επίσης, οι σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών οι οποίοι αναδείχθηκαν μέσα από τη βιβλιογραφία είναι το επίπεδο εκπαίδευσης, οι ψηφιακές δεξιότητες και η ηλικία. Τέλος, αναδείχθηκαν οι τρόποι βελτίωσης της ηλεκτρονικής συμμετοχής των πολιτών στη διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το δημοκρατικό έλλειμμα. Σημαντικότεροι από αυτούς θεωρούνται η βελτίωση και ενοποίηση των ψηφιακών εργαλείων, και η διαμόρφωση κατάλληλης κουλτούρας ψηφιακής παιδείας.

Στόχος του τρίτου κεφαλαίου ήταν να παρουσιαστεί η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα, και να καθοριστεί το αναλυτικό πλαίσιο για την ανάδειξη των μεταβλητών και τις σχέσεις μεταξύ τους. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε αναφέρεται στον τύπο της εμπειρικής ποσοτικής έρευνας, ενώ η επιλογή των μεταβλητών έγινε με βάση το θεωρητικό υπόβαθρο και την βιβλιογραφία. Πραγματοποιήθηκε σχεδίαση και ηλεκτρονική αποστολή δομημένου ερωτηματολογίου σε συμμετέχοντες, ενώ στη συνέχεια ακολούθησε η συλλογή των απαντήσεων και η ανάλυσή τους.

Το τέταρτο κεφάλαιο είχε ως στόχο να εφαρμοστεί η μεθοδολογία και το αναλυτικό πλαίσιο για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων της έρευνας. Επομένως, παρουσιάστηκε η ανάλυση των αποτελεσμάτων που προέκυψε από τη συλλογή των απαντήσεων του ερωτηματολογίου στους ερωτώμενους. Έπειτα από τον επιτυχή έλεγχο αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου με τη χρήση του δείκτη Cronbach's Alpha, πραγματοποιήθηκε περιγραφική στατιστική ανάλυση αποτελεσμάτων και στη συνέχεια συσχετίσεις των μεταβλητών, προκειμένου να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα.

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα της έρευνας αποδεικνύουν ότι η χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης συμβάλλουν θετικά στην αύξηση της αποτελεσματικότητας και βιωσιμότητας της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κυρίως μέσω της μείωσης της γραφειοκρατίας. Ταυτόχρονα η χρήση τους συμβάλλει στην ενίσχυση της δικαιοσύνης και της οικονομικής ανάπτυξης. Επίσης, η χρήση εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής συμβάλλει θετικά σε μικρότερο βαθμό στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κυρίως μέσω της ενίσχυσης της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Αντίστοιχα μικρή θετική συμβολή έχει η χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης στη βελτίωση της διακυβέρνησης μειώνοντας τη γραφειοκρατία, καθώς και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος ενισχύοντας τη διαφάνεια και τη νομιμότητα. Οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών από τους πολίτες και έχουν θετική συσχέτιση είναι οι ψηφιακές δεξιότητες, η ποιότητα των ψηφιακών υπηρεσιών και το επίπεδο εκπαίδευσης. Η ηλικία παρουσιάζει αρνητική συσχέτιση κυρίως με τη χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης, υποδηλώνοντας μεγαλύτερη χρήση από τους νεότερους πολίτες. Ωστόσο, η εμπιστοσύνη στους θεσμούς δεν φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων. Τέλος, η βελτίωση της ηλεκτρονικής συμμετοχής των πολιτών μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ενημέρωσης των πολιτών για τις διαθέσιμες πλατφόρμες, της αναβάθμισης των υπάρχουσών πλατφόρμων και κυρίως μέσω της ενίσχυσης της κουλτούρας ψηφιακής παιδείας.

Καταλήγοντας, τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν την υπάρχουσα βιβλιογραφία, διαπιστώνοντας ωστόσο ένα νέο σημαντικό εύρημα. Την μικρή θετική συμβολή των εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής και εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εξαιτίας της μικρής χρήσης τους. Τέλος, προτείνεται η ενίσχυση κυρίως της κουλτούρας ψηφιακής παιδείας, η ενημέρωση των πολιτών για τις διαθέσιμες

πλατφόρμες, καθώς και της αναβάθμισής τους, προκειμένου να ενισχυθεί η συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών για την αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- 1) Gov.gr. (n.d.). Πολιτική χρήσης Μαίγον. Ανάκτηση από <https://www.gov.gr/info/politiki-xrissi-maigon>
- 2) Nugent, N. (2012). *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές*. Αθήνα: Σαββάλας.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- 1) Aichholzer, G., & Rose, G. (2020). Experience with digital tools in different types of e-participation. *European e-democracy in practice*, 110.
- 2) Azman, K. D. (2011). The problem of “democratic deficit” in the European Union. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(5), 242-250.
- 3) Berbecaru, D., Lioy, A., & Cameroni, C. (2019). Providing digital identity and academic attributes through European eID infrastructures: Results achieved, limitations, and future steps. *Software: Practice and Experience*, 49(11), 1643-1662.
- 4) Börzel, TA, Pamuk, Y., & Stahn, A. (2008). Η χρηστή διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- 5) Campmas, A., Iacob, N., & Simonelli, F. (2022). How can interoperability stimulate the use of digital public services? An analysis of national interoperability frameworks and e-Government in the European Union. *Data & Policy*, 4, e19.
- 6) Decker, F. (2002). Governance beyond the nation-state. Reflections on the democratic deficit of the European Union. *Journal of European Public Policy*, 9(2), 256-272.

- 7) Doran, N. M., Puiu, S., Bădîrcea, R. M., Pirtea, M. G., Doran, M. D., Ciobanu, G., & Mihit, L. D. (2023). E-government development—A key factor in government administration effectiveness in the European Union. *Electronics*, 12(3), 641.
- 8) European Commission. (2022, November 21). The single digital gateway. EUR-Lex. <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/the-single-digital-gateway.html>
- 9) European Commission. (2025, February 12). You can now take part in shaping the next EU long-term budget. Retrieved October 22, 2025, from https://commission.europa.eu/news-and-media/news/you-can-now-take-part-shaping-next-eu-long-term-budget-2025-02-12_el
- 10) European Commission. (n.d.). Citizens portal. Retrieved 22 October 2025, from https://citizens.ec.europa.eu/index_el
- 11) European Commission. (n.d.). European Citizens' Initiative. Retrieved 18 November 2025, from https://citizens-initiative.europa.eu/_en
- 12) European Commission. (n.d.). Have your say. Retrieved 22 October 2025, from https://have-your-say.ec.europa.eu/index_el
- 13) European Parliament. (n.d.). Petitions. Retrieved 22 October 2025, from <https://www.europarl.europa.eu/petitions/en/home>
- 14) European Union. (n.d.). Participate, interact & vote. Retrieved 22 October 2025, from https://european-union.europa.eu/live-work-study/participate-interact-vote_en
- 15) Fabbrini, S. (2016). From consensus to domination: the intergovernmental union in a crisis situation. *Journal of European Integration*, 38(5), 587-599.
- 16) Fasone, C. (2012). The struggle of the European Parliament to participate in the new economic governance.
- 17) Foret, F., & Rittelmeyer, Y. S. (2014). *The European Council and European Governance. The commanding heights of the EU*, London.
- 18) Fouilleux, E., Maillard, J. D., & Smith, A. (2005). Technical or political? The working groups of the EU Council of Ministers. *Journal of European Public Policy*, 12(4), 609-623.

- 19) General Secretariat of the Council. (2024). The European Council. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2860/1111156>
- 20) Grøn, C. H., & Salomonsen, H. H. (2015). Who's at the table? An analysis of ministers' participation in EU Council of Ministers meetings. *Journal of European Public Policy*, 22(8), 1071-1088.
- 21) Horobet, A. L., Mnohohitnei, I., Zlatea, E. M. L., & Smedoiu-Popoviciu, A. (2023). Determinants of E-Government Use in the European Union: An Empirical Analysis. *Societies*. 13 (6): 150.
- 22) <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/green-paper.html>
- 23) Jensen, T. (2009). The Democratic Deficit of the European Union. *Living Reviews in Democracy*, 1.
- 24) Johnston, K., Kervin, L., & Wyeth, P. (2022). Defining digital technology. Centre of Excellence for the Digital Child Blog. Available online: <https://www.digitalchild.org.au/blog/defining-digital-technology/> (accessed on 7 July 2022).
- 25) Krimmer, R., Prentza, A., & Mamrot, S. (2021). The Once-Only Principle: The TOOP Project (p. 241). Springer Nature.
- 26) Le Blanc, D. (2020). E-participation: a quick overview of recent qualitative trends.
- 27) Lord, C. (2007). Democratic control of the Council of Ministers. *Österreichische Zeitschrift für Politikwissenschaft*, 36(2), 125-138.
- 28) Millard, J. (2023). Impact of digital transformation on public governance. European Union, Luxembourg.
- 29) Misuraca, G., & Van Noordt, C. (2020). Παρακολούθηση Τεχνητής Νοημοσύνης - Τεχνητή Νοημοσύνη στις δημόσιες υπηρεσίες: Επισκόπηση της χρήσης και του αντίκτυπου της Τεχνητής Νοημοσύνης στις δημόσιες υπηρεσίες στην ΕΕ. Εκθέσεις Έρευνας του JRC , (JRC120399).
- 30) Nielsen, R. Ø., Hennen, L., Korthagen, I., Aichholzer, G., & Lindner, R. (2020). Options for Improving e-Participation at the EU Level. *European E-democracy in Practice*, 329-359.

- 31) Nielsen, R. Ø., Hennen, L., Korthagen, I., Aichholzer, G., & Lindner, R. (2020). Options for Improving e-Participation at the EU Level. *European E-democracy in Practice*, 329-359.
- 32) Pérez-Morote, R., Pontones-Rosa, C., & Núñez-Chicharro, M. (2020). The effects of e-government evaluation, trust and the digital divide in the levels of e-government use in European countries. *Technological forecasting and social change*, 154, 119973.
- 33) Raube, K. (2015). Democratic accountability and EU governance: the EEAS and the role of the European parliament. In *The European external action service: European diplomacy post-Westphalia* (pp. 140-156). London: Palgrave Macmillan UK.
- 34) Regent, S. (2003). The open method of coordination: a new supranational form of governance?. *European Law Journal*, 9(2), 190-214.
- 35) Reis, J., Santo, P., & Melão, N. (2020). Artificial intelligence research and its contributions to the European Union's political governance: comparative study between member states. *Social Sciences*, 9(11), 207.
- 36) Rinne, J. (2019). EU's Single Digital Gateway and its implementation in Finnish eGovernment: A case study.
- 37) Rittberger, B. (2003). The creation and empowerment of the European Parliament. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 41(2), 203-225.
- 38) Rodríguez-Hevíá, L. F., Navío-Marco, J., & Ruíz-Gómez, L. M. (2020). Citizens' involvement in E-government in the European Union: The rising importance of the digital skills. *Sustainability*, 12(17), 6807.
- 39) Scheinert, C. (2018). Single digital gateway. Briefing: EU Legislation in progress. European Parliamentary Research Service, Brussels, 1-13.
- 40) Schmidt, C., & Krimmer, R. (2022). How to implement the European digital single market: identifying the catalyst for digital transformation. *Journal of European Integration*, 44(1), 59-80.
- 41) Schmidt, C., Krimmer, R., & J Lampoltshammer, T. (2021). "When need becomes necessity"-The Single Digital Gateway Regulation and the Once-Only Principle

from a European Point of View. In Open Identity Summit 2021 (pp. 223-228). Gesellschaft für Informatik eV.

- 42) Shore, C. (2011). 'European Governance' or Governmentality? The European Commission and the Future of Democratic Government. *European Law Journal*, 17(3), 287-303.
- 43) signaHamid, M. A., Ifrah Dar, I. F., & Cheema, N. (2023). Digital Identity and Legal Rights: the EU's eIDAS Regulation as a Model for Global Digital Trust. *Democracy, Rule of Law, and Protection of Human Rights in the European Union*, 88.
- 44) Spinellis, D., Pouloudi, A., Xirogiannis, G., & Makantasi, E. (2022). Intelligent modeling of e-Government initiatives in Greece.
- 45) Starke, C., & Lünich, M. (2020). Artificial intelligence for political decision-making in the European Union: Effects on citizens' perceptions of input, throughput, and output legitimacy. *Data & Policy*, 2, e16.
- 46) Stasavage, D. (2006, January). Does transparency make a difference? The example of the European Council of Ministers. In *Proceedings-British Academy* (Vol. 135, p. 165). OXFORD UNIVERSITY PRESS INC..
- 47) Troitiño, D. R., Mazur, V., & Kerikmäe, T. (2024). E-governance and integration in the European union. *Internet of Things*, 27, 101321
- 48) Tsap, V. (2022). eID Public Acceptance: Success Factors, Citizen Perception, and Impact of Electronic Identity (Doctoral dissertation, Ph. D. dissertation, Tallinn University of Technology, Tallinn, Estonia).
- 49) Van Dijck, J., & Jacobs, B. (2020). Electronic identity services as sociotechnical and political-economic constructs. *New media & society*, 22(5), 896-914.
- 50) Vinuesa, R., Azizpour, H., Leite, I., Balaam, M., Dignum, V., Domisch, S., ... & Fuso Nerini, F. (2020). The role of artificial intelligence in achieving the Sustainable Development Goals. *Nature communications*, 11(1), 233.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Αγαπητέ/ή συμμετέχοντα/ουσα,

Το παρόν ερωτηματολόγιο διεξάγεται στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Δημόσια Διοίκηση».

Το θέμα της εργασίας είναι: «Η συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος».

Στόχος της έρευνας είναι η διερεύνηση:

- Των στάσεων και αντιλήψεων των πολιτών σχετικά με τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών, και τη συμβολή τους στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ε.Ε., και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος.
- Των παραγόντων που επηρεάζουν τη χρήση τους από τους πολίτες.
- Των τρόπων βελτίωσης της ηλεκτρονικής συμμετοχής των πολιτών στη διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η συμμετοχή σας είναι ανώνυμη και προαιρετική, και οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για ερευνητικούς και ακαδημαϊκούς σκοπούς.

Ο χρόνος συμπλήρωσης που απαιτείται είναι περίπου 5–10 λεπτά.

Σας ευχαριστώ θερμά για τον χρόνο και τη συμβολή σας!

Με εκτίμηση,

Ανωμεριανάκης Αναστάσιος

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: Δημογραφικά Στοιχεία:

1. Επιλέξτε το φύλο σας:

- Άνδρας
- Γυναίκα

2. Επιλέξτε την ηλικιακή σας ομάδα:

- Έως 20 ετών
- 21-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61+

3. Επιλέξτε το επίπεδο εκπαίδευσής σας:

- Υποχρεωτική εκπαίδευση
- Τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό

4. Επιλέξτε την επαγγελματική σας ιδιότητα / απασχόληση:

- Ιδιωτικός υπάλληλος
- Δημόσιος υπάλληλος
- Ελεύθερος επαγγελματίας
- Φοιτητής/τρια
- Άλλο

5. Ποιο είναι το επίπεδο των ψηφιακών σας δεξιοτήτων;

- Πολύ χαμηλό
- Χαμηλό
- Μέτριο
- Υψηλό
- Πολύ υψηλό

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: Συχνότητα χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών (Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ηλεκτρονικής Συμμετοχής και Τεχνητής Νοημοσύνης).

6. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε Ψηφιακά Εργαλεία Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (gov.gr, ψηφιακή ταυτότητα, ψηφιακή υπογραφή κ.α.) στη διεκπεραίωση υποθέσεών σας με τις δημόσιες υπηρεσίες;

- Καθόλου
- Λίγο
- Μέτρια
- Πολύ
- Πάρα πολύ

7. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε ψηφιακά εργαλεία ηλεκτρονικής συμμετοχής (Πλατφόρμα Συμμετοχής των Πολιτών, Πείτε την Άποψή Σας, Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών κ.α.) για ενημέρωση ή συμμετοχή στις αποφάσεις που λαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση;

- Καθόλου
- Λίγο
- Μέτρια

- Πολύ
 - Πάρα πολύ
8. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης για την εξυπηρέτησή σας από δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. Ψηφιακός Βοηθός mAίγον και αυτοματοποιημένη επεξεργασία αιτήσεων);
- Καθόλου
 - Λίγο
 - Μέτρια
 - Πολύ
 - Πάρα πολύ

ΕΝΟΤΗΤΑ 3: Αντίληψη των πολιτών για τη συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στη βελτίωση της διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και στην αντιμετώπιση του δημοκρατικού ελλείμματος.

Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις;

Επιλέξτε ένα από τα παρακάτω:

(Διαφωνώ απόλυτα – Διαφωνώ – Ούτε Διαφωνώ ούτε συμφωνώ - Συμφωνώ – Συμφωνώ απόλυτα).

9. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (gov.gr, ψηφιακή ταυτότητα, ψηφιακή υπογραφή κ.α.):
- 9.1 Συμβάλλει στη μείωση της γραφειοκρατίας, παρέχοντας ποιοτικότερες υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Διαφωνώ απόλυτα ○ ○ ○ ○ ○ Συμφωνώ απόλυτα

9.2 Συμβάλλει στην προώθηση της ισότητας και στην παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους πολίτες της Ε.Ε. ενισχύοντας την δικαιοσύνη.

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

9.3 Συμβάλλει στην ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης της Ευρώπης, μειώνοντας το κόστος για επιχειρήσεις και πολίτες.

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

10. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων ηλεκτρονικής συμμετοχής (Πλατφόρμα Συμμετοχής των Πολιτών, Πείτε την Άποψή Σας, Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών κ.α.):

10.1 Συμβάλλει στην ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων στην Ε.Ε.

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

10.2 Συμβάλλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων στην Ε.Ε.

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

11. Η χρήση εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης (π.χ. ψηφιακοί βοηθοί, αυτοματοποιημένη επεξεργασία αιτήσεων):

11.1 Συμβάλλει στη μείωση της γραφειοκρατίας μέσω της απλοποίησης των διοικητικών διαδικασιών του δημόσιου τομέα, βελτιώνοντας την διακυβέρνηση.

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

11.2 Συμβάλλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και της νομιμότητας στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων στην Ε.Ε., ενισχύοντας τον δημοκρατικό της χαρακτήρα.

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Αντίληψη των πολιτών για τους παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών (Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ηλεκτρονικής Συμμετοχής και Τεχνητής Νοημοσύνης).

12. Θεωρείται γενικά ότι η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών (Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ηλεκτρονικής Συμμετοχής και Τεχνητής Νοημοσύνης) από τους πολίτες ενισχύεται:

12.1 Από το αυξημένο επίπεδο εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς.

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

12.2 Από την παροχή ποιοτικών ψηφιακών υπηρεσιών (φιλικό ψηφιακό περιβάλλον, ευχρηστία).

Διαφωνώ απόλυτα Συμφωνώ απόλυτα

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: Τρόποι βελτίωσης της ηλεκτρονικής συμμετοχής των πολιτών στην διακυβέρνηση της Ε.Ε., για την ενδυνάμωση του δημοκρατικού της χαρακτήρα.

13. Θεωρείτε ότι η ενημέρωση των πολιτών για τις διαθέσιμες ψηφιακές πλατφόρμες συμμετοχής (π.χ. Πλατφόρμες Ηλεκτρονικής Διαβούλευσης, Πείτε την Άποσή Σας, Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών κ.α.), θα αυξήσει την ηλεκτρονική συμμετοχή των πολιτών στη διακυβέρνηση της Ε.Ε.;

Καθόλου

Λίγο

- Μέτρια
 - Πολύ
 - Πάρα πολύ
14. Θεωρείτε ότι η βελτίωση και αναβάθμιση των υπαρχουσών ψηφιακών πλατφόρμων συμμετοχής (π.χ. να γίνουν πιο φιλικές και εύχρηστες προς τον χρήστη), θα αυξήσει την ηλεκτρονική συμμετοχή των πολιτών στη διακυβέρνηση της Ε.Ε.;
- Καθόλου
 - Λίγο
 - Μέτρια
 - Πολύ
 - Πάρα πολύ
15. Θεωρείτε ότι η ενίσχυση της κουλτούρας ψηφιακής παιδείας (π.χ. εκπαίδευση σε ψηφιακές τεχνολογίες, ενημέρωση κ.α.), θα αυξήσει την ηλεκτρονική συμμετοχή των πολιτών στη διακυβέρνηση της Ε.Ε.;
- Καθόλου
 - Λίγο
 - Μέτρια
 - Πολύ
 - Πάρα πολύ